

Kulturskolen i samfunnet

Om kunnskap og læring - og den plass og rolle i et samfunn i endring

«I skolen skal man træde varsomt, for der bliver mennesker til -!»

(Fra H. C. Andersen-skolen i Odense på Fyn)

- «Hva skolens oppgave – å tenne lys eller fylle flasker?»

Men den offentlige skolen er et politisk prosjekt!

- Skolens historie er full av gode forsøk på å redusere eller aller helst eliminere effekten av den menneskelige skrøpelighet.

Den instrumentalistiske svøpe: Snarveier til læring

Om kulturskolers og andre skolars felles nødvendighet

- Å lære er ikke et transportprosjekt, men en reise
- Kunnskap kan komme alene, men blir værende som del av en helhet
- Og helheten er mer enn summen av enkeltdelene
- Magisk forenkling frister: Å lære = instrumentell forflytning («*Han talte og det skjedde!*»)
- Prinsippet om *REDUNDANS* – hva er nå det?
Nødvendigheten av både dybde og bredde

Kjernespørsmålet:

- Hva er det å lære?
- Hvordan legger en til rette for læring?
- Hva er egentlig kunnskap?
- En tung erkjennelse for en gammel lærer: Meningen med å lære alt var ikke å skulle huske det. Det er vi alle levende bevis på!
- Læringens «black box» mellom INN og UT

Men enda viktigere:

- **Læringens egentlige kontekst og formål: «Å bli til som menneske!»**
- **Hva er et menneske – og når blir et menneske HELT?**
- **Til syvende og sist et grunnleggende ideologisk spørsmål – eller rettere sagt: En mengde spørsmål**

Dannelse – hva er det egentlig?

- Ingen presis definisjon
- «Det jeg kan når jeg har glemt det jeg har lært.»
- All læring har derfor et element av dannelse i seg.
- MEN ulik kunnskap fører til ulik dannelse
- Derfor: Kunnskapsvalg ut fra formålsvalg
- Det store, krevende spranget fra formålsvalg til kunnskapsvalg

Det ideologiske landskapet -1

- Kunnskaps- og læringsdimensjonen:

Levering av
ferdig
kunnskap

Sosialkonstruktivistisk
læringsyn

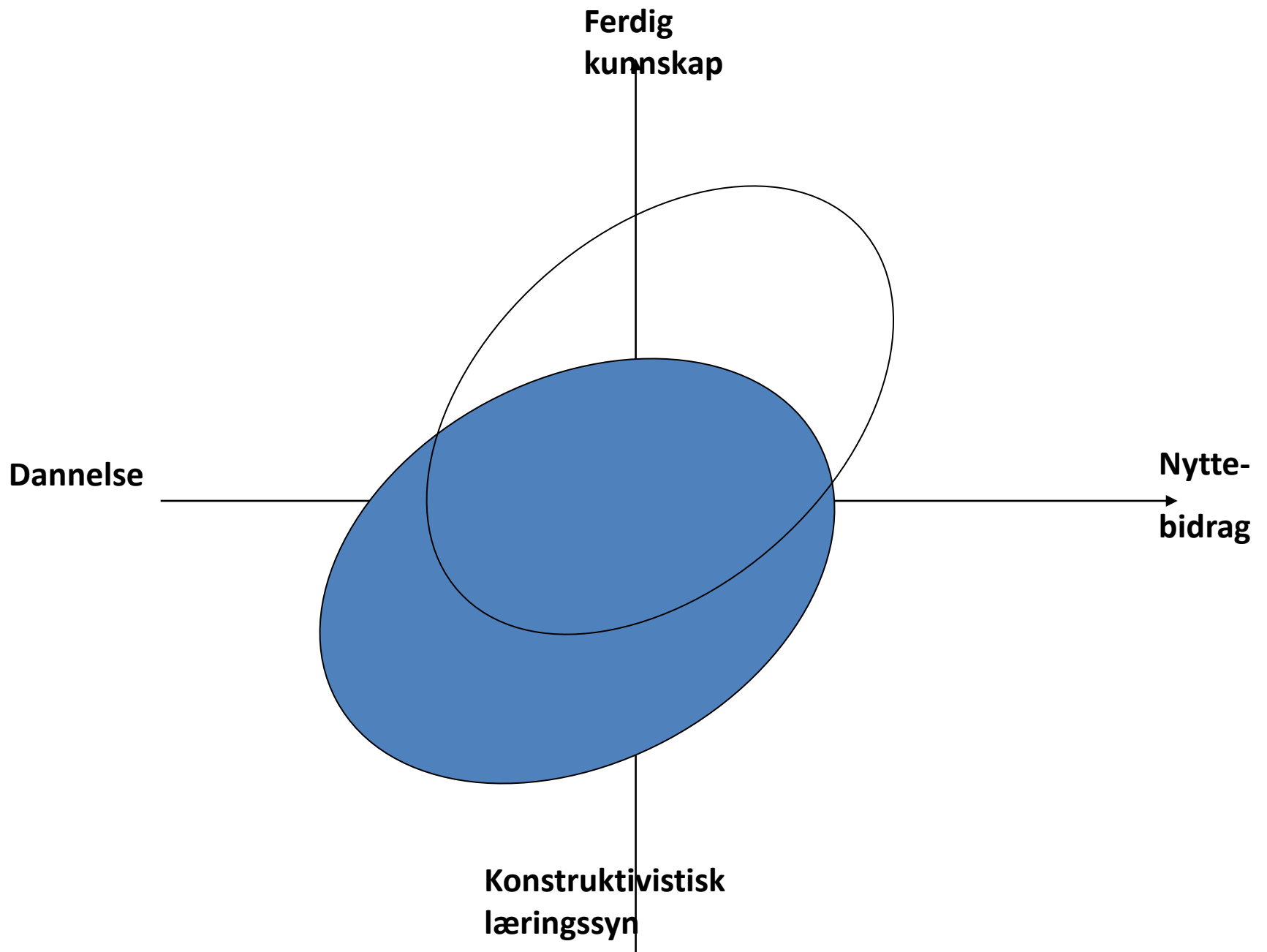
Det ideologiske landskapet - 2

Formålsdimensjonen:

Nytte

for samfunnet

Individuell
og kollektiv
dannelse

Litt om teorier for dannelse

- **Formale dannelsesteorier:**

Latin, matematikk? Når en får kunnskap om dette, gir det også kompetanse for noe mer.

- **Teorier om klassisk dannelse:**

At der fins et slags pensum av grunnleggende art som gir livs- og mestringskompetanse innenfor vår kulturelle kontekst.

- **Materiale dannelsesteorier:**

Grunnleggende ferdigheter og redskaper for livsbygging

Enda litt mer om teorier for dannelse

- **Kategorial dannelse** (Wolfgang Klafki):

At blant den enorme mengde av alt som kan læres må gjøres noen valg: Det typiske, det eksemplariske, det representative; det som gir mening her og nå, men som også kaster lys over og gir grunnlag for gode veivalg i resten av livet.

Igjen: Menneske!- du er skapt til å være et *helt* menneske!

Tre internasjonale perspektiver på innhold i skole og barnehage

- **Kultur- og verdiperspektivet (Europarådet)**
 - Verdier, tro, kultur, demokrati, menneskerettigheter
- **Det globale perspektivet (Unesco)**
 - Miljø, kultur, utdanning til vekst: "Education for all", "De fire søylene" (*Learning to know, learning to do, learning to live together, learning to be*)
- **Arbeids- og økonomiperspektivet (OECD)**
 - Strategiske fag/ferdigheter: Morsmål, naturfag, matematikk

Kulturskolens verdigrunnlag - 1

- Kulturskolen bygger på et humanistisk menneskesyn og på samfunnsverdier som fellesskap, ytringsfrihet, menneskeverd og demokrati. Det norske fellesskapet rommer et voksende mangfold av kulturelle uttrykk. Ved å anerkjenne og synliggjøre mangfoldet, kan kulturskolen bidra til å videreføre og fornye vår kulturarv. Å respektere andre kulturer enn sin egen forutsetter at en har kjennskap til sin egen kultur og har trygghet i egen identitet. Kulturaktiviteter skaper arenaer for tilhørighet og sosialt fellesskap og kan inspirere til deltagelse i det uenighetsfellesskapet som er en forutsetning for et fungerende demokrati.

Kulturskolens verdigrunnlag -2

- Kulturskolens hovedanliggende er å utvikle og ivareta kunstnerisk og kulturell kompetanse. Til grunn ligger et helhetlig syn på mennesket og ideen om at alle mennesker har formsans og uttrykksbehov som kan utvikles gjennom opplæring. Kunst- og kulturuttrykk berører grunnvilkår ved vår tilværelse som glede, lengsel, drømmer, melankoli og ensomhet, og er fundamentale i dannelsesprosessen.

Det store spørsmålet:

- Hva er oppdraget? Hva er det vi holder på med – *egentlig*?
- Grunnopplæringen: Fra realfag og ingeniører for et rikt olje-Norge – til økonomisk oppbremsing, miljøalvor og flyktningstrøm i Europa: Hvilke spørsmål stiller bør vi stille oss der? Og hvilke svar ligger og venter i enden av spørsmålene?

Krav – hva er egentlig det?

- «*Jeg tilbyr deg et krav.*»
 - Invasjon – eller tillitserklæring?
 - «*Elever har krav på krav.*» (Lærere også 😊!)
 - Heldig er den som det blir stilt forventninger til.
- Motivasjon og mestring – hva kommer egentlig først?
- Det skal merkes at vi lærer, for kunnskap kan ikke inntas intravenøst!

Kulturskolekvalitet – hva er nå det?

- Kvalitet kommer ikke av seg selv.
- Kvalitet har ikke bare en årsak - men mange
- Kvalitet: «*Attitude is everything*»
- Kvalitet blir kvalitet fordi vi vil det og gjør det!
- Kvalitet er konkret, synlig og merkbart!
- Kvalitet kan måles og veies – eller bare merkes og sees, men når vi ser det, da vet vi at vi ser det, for vi vet hva vi skal se etter.
- *Kvaliteten sitter i driften, ikke i de 100 prosjektene!*

Hvorfor er dere her?

- « – *Because every child has a value*»
- *”Noen ble slått til skilling, andre til daler, men de ble alle slått med kongens bilde.”*
- *«Ingen kan have med et andet menneske at gøre uden at bære noget av dets liv i sine hender.»*
(Løgstrup)
- *«I (kultur)skolen skal man træde varsomt, for der bliver mennesker til.»* (H. C. Andersen-skolen, Fyn)

